Узагальнюємо та системтизуємо знання за 1–3 класи

Нумерація чисел першої сотні. Додавання та віднімання двоцифрових чисел без переходу через десяток

1 Дай відповіді на запитання.

1) Яке число в лічбі слідує за числом 13? ☐ 49? ☐ 57? ☐

2) Яке число передує числу 83? ☐ 50? ☐ 89? ☐ 91? ☐

3) Яке найменше двоцифрове число ти знаєш? ☐ Яке найбільше ☐?

Видатні українці

2 Постав числа в порядку зростання та прочитай прізвище сучасної української дитячої письменниці. Яке її ім'я? Які її твори ти знаєш?

Ч | 45 **О** | 37 **Н** | 57 **М** | 25 **У** | 54 **В** | 42

3

37 + 12 =	25 + 32 =	57 − 32 =
89 − 27 =	95 − 24 =	82 + 17 =
49 − 18 =	43 + 14 =	65 − 24 =

4* Василь записав деяке число. Петрик відняв від нього 3, а Оленка додала до нього 5. На скільки число, яке отримала Оленка, більше за число, яке отримав Петрик?

5 Запиши числа 63, 42, 59, 72, 57, 69 у порядку спадання.

6

37 − 23 =	52 + 34 =	74 − 21 =
47 + 31 =	98 − 45 =	63 + 14 =

7 Пачка вафель коштує 32 грн. Чи можна на 100 грн купити 3 пачки вафель? **Так/Ні**

?

Додавання та віднімання двоцифрових чисел з переходом через десяток. Прості сюжетні задачі

1 Виконай додавання. Перевір додавання відніманням.

27 + 35 = 45 + 38 = 57 + 24 =

2 Виконай віднімання. Перевір віднімання додаванням.

37 − 19 = 72 − 48 = 41 − 24 =

3 Обчисли «кругові» вирази. Визнач порядок (пронумеруй), у якому турист відвідував столиці європейських країн (починай з Києва).

45 + 39

57 + 34

33 + 49

91 − 58

82 − 37

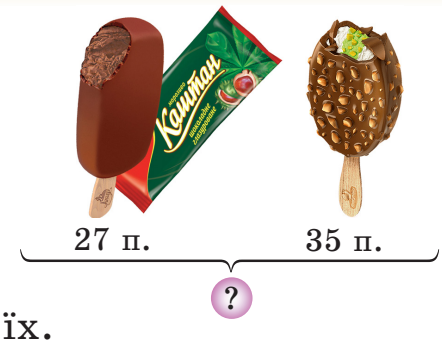

84 − 27

Знайди на карті Європи ці міста та дізнайся, столицями яких країн вони є.

4 За день у кіоску продали 27 порцій морозива «Каштан» і 35 порцій морозива «Лев». Скільки всього порцій морозива продали за день?

Відповідь:

Склади до задачі дві обернені та розв'яжи їх.

«К.» — Усього — «Л.» — ?	«Л.» — Усього — «К.» — ?
Відповідь:	*Відповідь*:

5 Обчисли та виконай перевірку.

37 + 29 = 53 − 45 = 46 + 37 = 82 − 29 =

6 У чемпіонаті школи з легкої атлетики брало участь 28 хлопців і 43 дівчини. Скільки всього учнів брало участь у чемпіонаті?

Відповідь:

7 Між цифрами постав знаки арифметичних дій щоб отримати число 24.

5 5 5 5

Дія множення. Таблиці множення. Складені сюжетні задачі

1 Заміни додавання множенням та обчисли.

7 + 7 + 7 + 7 = 3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 3 =

9 + 9 + 9 = 8 + 8 + 8 + 8 + 8 =

2 Порівняй добутки.

7 · 8 ◯ 9 · 6 4 · 9 ◯ 6 · 6 4 · 5 ◯ 8 · 3

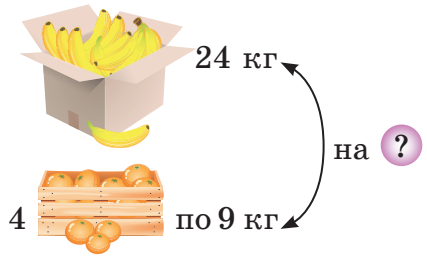
5 · 7 ◯ 8 · 4 7 · 6 ◯ 9 · 5 10 · 4 ◯ 5 · 8

3 Які два числа треба помножити, щоб отримати 12? 21? 24? Запиши всі можливі рівності.

4 $5 \cdot 4 + 12 =$ $\square\square$ $9 \cdot 7 - 21 =$ $\square\square$

$7 \cdot 2 + 8 \cdot 4 =$ $\square\square$ $8 \cdot 6 - 3 \cdot 9 =$ $\square\square$

5 У магазин завезли ящик бананів масою 24 кг та 4 ящики мандаринів по 9 кг. Чого завезли більше — бананів чи мандаринів? На скільки кілограмів?

1) $\square\square$

2) $\square\square$

Відповідь: $\square\square$

Розв'яжи задачу виразом.

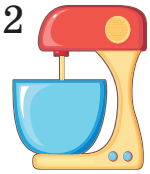
$\square\square$

Відповідь: $\square\square$

6 $7 \cdot 5 + 23 =$ $\square\square$ $9 \cdot 8 + 13 =$ $\square\square$ $7 \cdot 4 + 6 \cdot 2 =$ $\square\square$

$4 \cdot 9 - 12 =$ $\square\square$ $9 \cdot 9 - 5 \cdot 4 =$ $\square\square$ $7 \cdot 8 - 6 \cdot 5 =$ $\square\square$

7 Майстерня за понеділок відремонтувала 12 міксерів, а за кожний з решти чотирьох днів робочого тижня — по 9 міксерів. Скільки всього міксерів відремонтували за п'ять днів? Розв'яжи виразом.

Понеділок	За кожний з решти робочих днів	Усього за робочий тиждень
12	по 9	?

$\square\square$

Відповідь: $\square\square$

8 У Лілії є купюра у 50 грн, дві монети по 5 грн і монета у 2 грн. Чи вистачить дівчині цих грошей, щоб придбати кавун, який коштує 65 грн?

Відповідь:

Дія ділення. Зв'язок дій множення та ділення. Задачі на множення та ділення.

1 Обчисли. З кожної рівності на множення склади по дві рівності на ділення.

$5 \cdot 6 =$ $\square\square$ $7 \cdot 9 =$ $\square\square$ $4 \cdot 8 =$ $\square\square$ $5 \cdot 9 =$ $\square\square$

2 $72 : 9 + 43 \bigcirc 63 - 48 : 6$ $42 : 6 - 5 : 1 \bigcirc 18 : 9 - 0 : 5$

3 Установи відповідність між кожною задачею та виразом-розв'язком. Обчисли. За виразом, що залишився, склади (усно) задачу, яка б ним розв'язувалася.

1. За день Олеся розв'язала 8 рівнянь, а Сашко — на 2 рівняння менше. Скільки рівнянь розв'язав Сашко?	**2.** В естафеті брало участь 2 команди по 8 учасників. Скільки всього було учасників змагань?	**3.** У шаховому турнірі брало участь 8 учнів, які сиділи по двоє за столами. Скільки було столів?

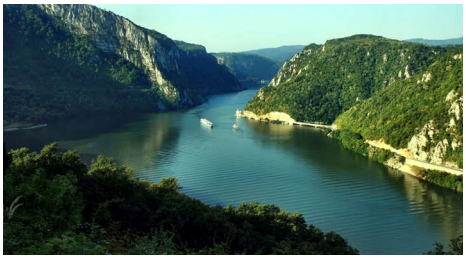
○ $8 + 2$ ○ $8 - 2$ ○ $8 \cdot 2$ ○ $8 : 2$

4* Заповни ☐ такими числами, а ◯ — знаками дій, щоб значення всіх виразів дорівнювало 50. Які з виразів мають по два розв'язки?

5 Обчисли вирази та розшифруй назву однієї з найбільших річок Європи. З інтернету дізнайся, територією яких країн вона протікає.

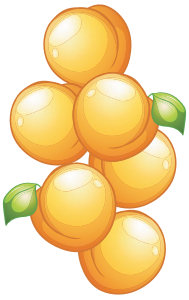
Н 32 : 8 − 0 : 5
У 18 : 3 + 24 : 4
А 7 · 5 − 42 : 7
Й (42 + 30) : 8
Д 42 : 7 + 8 : 1

14	12	4	29	9

6 Порівняй та розв'яжи задачі.

Рита розклала 30 персиків на купки по 6 персиків у кожній. З таких купки вона продала. Скільки купок залишилося продати?

1) ☐
2) ☐

Відповідь: ☐

Рита розклала 30 персиків на 6 купок порівну. З однієї купки вона продала 4 персики. Скільки персиків залишилося в цій купці?

1) ☐
2) ☐

Відповідь: ☐

Нумерація трицифрових чисел. Розрядні доданки. Порівняння трицифрових чисел

1 Запиши число, у якого:

7 сот. 2 дес. 4 од. ☐☐☐
4 сот. ☐☐☐
9 дес. 5 од. ☐☐☐
7 сот. 7 дес. 7 од. ☐☐☐
1 дес. 2 од. ☐☐☐
5 сот. 9 од. ☐☐☐

2 Запиши всі числа:

від 213 до 219 ☐☐☐

3 Запиши кожне із чисел у вигляді суми розрядних доданків.

439 = ☐☐☐☐☐☐☐☐☐

508 = ☐☐☐☐☐☐☐☐☐

370 = ☐☐☐☐☐☐☐☐☐

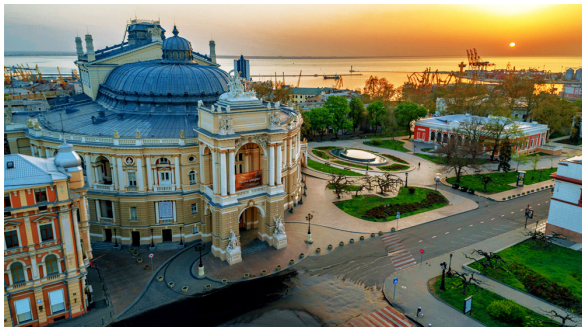
800 = ☐☐☐☐☐☐☐☐☐

809 = ☐☐☐☐☐☐☐☐☐

671 = ☐☐☐☐☐☐☐☐☐

4 Постав числа в порядку зростання та прочитай назву українського міста — перлини біля моря.

Е (310); **С** (317); **О** (235);
А (335); **Д** (242)

5 Заповни таблиці за зразком.

Сотні	Десятки	Одиниці	Число
5	4	2	542
6	0	9	
3	7	4	
1	0	0	
5	4	0	

Сотні	Десятки	Одиниці	Число
839	8	3	9
413			
305			
270			
400			

6 812 ◯ 815 507 ◯ 506 483 ◯ 483

542 ◯ 524 783 ◯ 873 405 ◯ 450

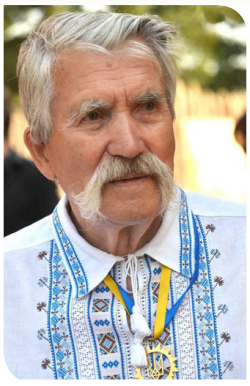
7 Олег розклав 32 яблука на 5 купок (не обов'язково рівних між собою) та повідомив Олі, що в кожній купці непарна кількість яблук. Чи це правда? **Так/Ні**

Додавання і віднімання трицифрових чисел. Складені сюжетні задачі

1 800 + 130 = ☐☐☐ 450 − 150 = ☐☐☐ 320 + 80 = ☐☐☐

980 − 500 = ☐☐☐ 870 − 420 = ☐☐☐ 370 + 420 = ☐☐☐

Видатні українці

3 Обчисли та прочитай прізвище українського політика, борця за незалежність України.

Я 790 − 400 **О** 170 + 90 **Е** 320 − 80 **Л** 420 + 170
Н 300 + 420 **У** 580 − 160 **К** 220 + 300

590	420	520	,	390	720	240	720	520	260		

3 Розв'яжи рівняння.

$x + 340 = 560$ $x - 70 = 210$ $870 - x = 770$

4 $320 + 150 \bigcirc 500 - 80$ $400 + 120 \bigcirc 670 - 130$

$870 - 400 \bigcirc 320 + 180$ $520 - 70 \bigcirc 360 + 90$

5 Розв'яжи рівняння.

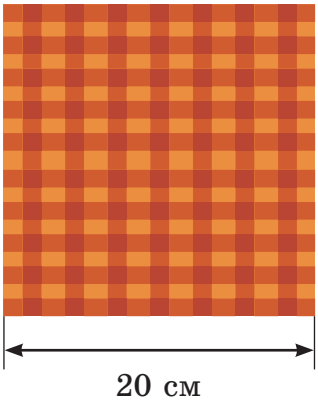
$370 - x = 90$ $220 + x = 300$ $870 - x = 720$

6 Скільки сантиметрів тасьми потрібно, щоб обшити по периметру серветку квадратної форми зі стороною 20 см?

Відповідь:

Скільки метрів тасьми треба, щоб обшити 5 таких серветок?

Відповідь:

Письмове додавання і віднімання трицифрових чисел. Числові нерівності та нерівності зі змінною

1

$\begin{array}{r} 432 \\ +\ 217 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 130 \\ +\ 758 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 249 \\ +\ 432 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 549 \\ -\ 216 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 423 \\ -\ 210 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 785 \\ -\ 437 \\ \hline \end{array}$

2 Обчисли та дізнайся назви столиць трьох європейських держав. З'ясуй, яка будівля на світлині і де вона розташована.

А 478 − 153 **М** 346 + 219 **П** 425 + 136

Ж 735 − 425 **Р** 254 + 516 **И** 747 − 293

Д 580 − 134

561	334	770	454	310

770	454	565

565	334	446	770	454	446

3 Обчисли окремими діями.

157 + 328 − 180 = 157 + (328 − 180) =

1) 2) 1) 2)

4 Познач ✓ істинні числові нерівності.

☐ 5 + 12 > 13 ☐ 9 · 5 + 1 < 40 ☐ 30 : 6 + 5 > 9

☐ 12 − (5 + 6) > 1 ☐ 7 · (3 + 5) < 60 ☐ 9 · 1 + 5 < 9 · (1 + 5)

5 Запиши до кожної нерівності по два таких значення змінної, щоб нерівність була істинною.

$517 + x > 600$ $x - 300 < 290$ $650 - y > 300$

$x =$ ☐; ☐ $x =$ ☐; ☐ $y =$ ☐; ☐

6

$\begin{array}{r} 597 \\ +\ 301 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 124 \\ +\ 873 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 535 \\ +\ 247 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 878 \\ -\ 142 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 945 \\ -\ 210 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 649 \\ -\ 183 \\ \hline \end{array}$

7 Запиши до кожної нерівності по два таких значення змінної, щоб нерівність була істинною.

$517 - x < 300$ $x =$ ☐; ☐

$210 + y < 520$ $y =$ ☐; ☐

$x - 205 > 110$ $x =$ ☐; ☐

8 Петрик сказав, що якщо будь-яке число помножити на 2, то воно збільшиться у два рази, а Іринка сказала, що є винятки із цього правила. Хто з них має рацію? Чому?

Письмове додавання і віднімання трицифрових чисел. Складені сюжетні задачі

1

$$\begin{array}{r} 452 \\ +\ 138 \\ \hline \end{array} \qquad \begin{array}{r} 735 \\ +\ 171 \\ \hline \end{array} \qquad \begin{array}{r} 142 \\ +\ 279 \\ \hline \end{array} \qquad \begin{array}{r} 895 \\ -\ 517 \\ \hline \end{array} \qquad \begin{array}{r} 349 \\ -\ 192 \\ \hline \end{array} \qquad \begin{array}{r} 825 \\ -\ 197 \\ \hline \end{array}$$

2 Розв'яжи рівняння.

$x - 57 = 438$ $x + 213 = 390$ $507 - x = 189$

3* Наведи кілька прикладів додавання двох трицифрових чисел, усі цифри яких відмінні від нуля, так, щоб їхня сума дорівнювала 700.

4 Порівняй задачі з різними умовами, але однаковим запитанням. Розв'яжи кожну задачу.

У школі навчається 317 хлопців, а дівчат – на 39 менше.

У школі навчається 317 хлопців, що на 39 менше, ніж дівчат.

Скільки всього учнів навчається у школі?

1)

2)

Відповідь:

1)

2)

Відповідь:

5 $\begin{array}{r} 343 \\ +\ 527 \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{r} 346 \\ +\ 562 \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{r} 284 \\ +\ 459 \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{r} 482 \\ -\ 137 \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{r} 435 \\ -\ 281 \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{r} 727 \\ -\ 489 \\ \hline \end{array}$

6 Обчисли вирази діями.

$732 - 195 + 392 =$

1) 2)

$732 - (195 + 392) =$

1) 2)

Множення числа на суму. Множення двоцифрового числа на одноцифрове. Розв'язування задач на спосіб зведення до одиниці

1 Знайди значення виразу двома способами за зразком.

$9 \cdot (2 + 5)$

1 спосіб: $9 \cdot (2 + 5) = 9 \cdot 7 = 63$

2 спосіб: $9 \cdot (2 + 5) = 9 \cdot 2 + 9 \cdot 5 = 18 + 45 = 63$

$4 \cdot (5 + 3) =$

1-й спосіб:

2-й спосіб:

2 Обчисли добутки.

$17 \cdot 9 =$

$4 \cdot 32 =$

$23 \cdot 7 =$

$32 \cdot 5 =$

3 Розв'яжи задачі зі спільною умовою та різними запитаннями.

За 3 олівці заплатили 24 грн.

Скільки гривень коштують 7 таких олівців?

1)

2)

Відповідь:

Скільки таких олівців можна купити на 40 грн?

1)

2)

Відповідь:

4 Обчисли добутки.

$29 \cdot 8 =$

$6 \cdot 43 =$

5 Автоматизована лінія наповнює 18 пляшок молока за 3 хв. Скільки пляшок молока вона наповнить за 8 хв?

1)

2)

Відповідь:

За 3 хв – 18

За 8 хв – ?

За ? – 54

Скільки часу потрібно, щоб наповнити молоком 54 пляшки?

Відповідь:

6 Аліса записала деяке число, відмінне від нуля. Максим помножив його на 2, а потім Сергій отриманий результат помножив на 3. Чи можна дізнатися, на скільки число, яке отримав Сергій, більше за число, яке записала Аліса? **Так/Ні**

Чи можна дізнатися, у скільки разів число, яке отримав Сергій, більше за число, яке записала Аліса? **Так/Ні**

Ділення з остачею. Ділення суми на число. Ділення двоцифрового числа на одноцифрове

1 При діленні на 5 можна отримати остачі:

2 Виконай ділення з остачею та зроби перевірку.

32 : 5 = 43 : 8 = 25 : 9 =

3 Знайди значення кожного виразу двома способами за зразком.

(18 + 6) : 3

1 спосіб: (18 + 6) : 3 = 24 : 3 = 8

2 спосіб: (18 + 6) : 3 = 18 : 3 + 6 : 3 = 6 + 2 = 8

(14 + 6) : 2 =

1-й спосіб:

2-й спосіб:

(30 + 15) : 5 =

1-й спосіб:

2-й спосіб:

4 Обчисли.

48 : 4 =

69 : 3 =

32 : 2 =

65 : 5 =

5 Виконай ділення з остачею та зроби перевірку.

39 : 6 = 59 : 7 = 31 : 4 =

6 Обчисли.

26 : 2 =

55 : 5 =

84 : 7 =

72 : 6 =

Ділення двоцифрового числа на двоцифрове способом випробувань. Перетворення величин, виражених у двох одиницях найменувань

1 Перевір результат ділення множенням за зразком.

84 : 14 = 6 → 14 · 6 = (10 + 4) · 6 = 10 · 6 + 4 · 6 = 60 + 24 = 84

91 : 13 = 7 →

96 : 24 = 4 →

2 Обчисли. Постав відповіді в порядку зростання та дізнайся назву міста, яке називають найкомфортнішим в Україні.

Н 70 : 14 **Ц** 96 : 12 **І** 72 : 18

И 77 : 11 **В** 51 : 17 **Н** 96 : 16

Я 90 : 10

Відповіді:

Назва міста:

3 Заповни пропуски.

7 дм 2 см = ☐ см

9 см 3 дм = ☐ дм

3 год 12 хв = ☐ хв

4 ц 12 кг = ☐ кг

45 см = ☐ дм ☐ см

72 дм = ☐ см ☐ дм

85 с = ☐ хв ☐ с

207 кг = ☐ ц ☐ кг

4 Розв'яжи рівняння.

$75 : x = 25$ $\quad x \cdot 12 = 60$ $\quad x : 3 = 15$ $\quad 15 \cdot x = 45$

5 Обчисли.

$52 : 26 =$

$92 : 23 =$

$90 : 18 =$

$78 : 13 =$

6

5 м 4 дм = ☐ дм

9 дм 5 см = ☐ см

3 хв 10 с = ☐ с

5 ц 7 кг = ☐ кг

85 дм = ☐ м ☐ дм

42 см = ☐ дм ☐ см

65 хв = ☐ год ☐ хв

180 кг = ☐ ц ☐ кг

7 Як суму у 80 грн можна видати чотирма купюрами? Наведи всі способи.

Ділення трицифрових чисел на двоцифрові способом випробувань. Арифметичні дії з іменованими числами

1 Обчисли.

$136 : 17 =$

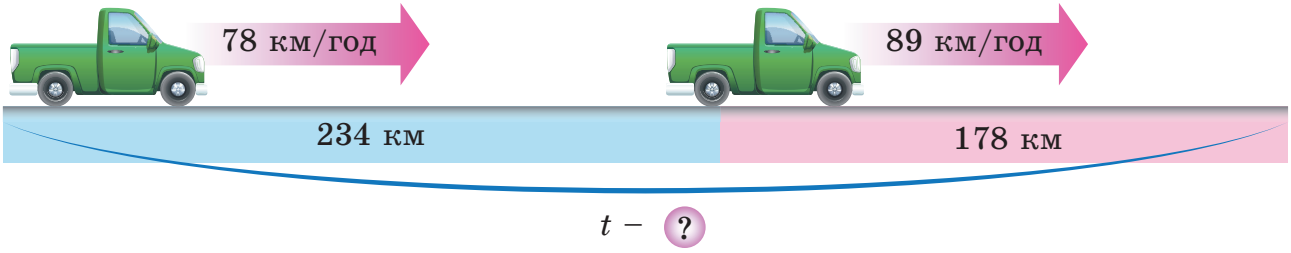
$161 : 23 =$

$228 : 38 =$

$280 : 56 =$

2 (138 + 310) : 56 ◯ 483 : 69 225 : 25 + 11 ◯ 29 − 304 : 8

3 Автомобіль спочатку проїхав 234 км зі швидкістю 78 км/год, а потім — 178 км зі швидкістю 89 км/год. Скільки часу витратив автомобіль на весь шлях?

1)

2)

3)

Відповідь:

Спробуй розв'язати задачу виразом.

Відповідь:

4 3 дм 5 см + 4 дм 6 см = ☐ дм ☐ см = ☐ см

5 ц 12 кг − 3 ц 80 кг = ☐ ц ☐ кг = ☐ кг

3 год 20 хв + 2 год 5 хв = ☐ год ☐ хв

7 хв 40 с − 3 хв 50 с = ☐ хв ☐ с

5 Обчисли.

225 : 25 =

232 : 58 =

468 : 78 =

224 : 32 =

6 5 м 7 дм − 3 м 8 дм = ☐ м ☐ дм = ☐ дм

4 ц 20 кг + 9 ц 90 кг = ☐ ц ☐ кг = ☐ кг

5 год 30 хв − 2 год 10 хв = ☐ год ☐ хв

3 хв 40 с + 40 хв 50 с = ☐ хв ☐ с

7 Розгадай математичний ребус. Однаковими буквами позначено однакові цифри, різними — різні.

ДРАМА
\+ ДРАМА
ТЕАТР

Частини. Дріб. Чисельник, знаменник. Розв'язування рівнянь, у яких праву частину або один з компонентів подано числовим виразом

1 Запиши у вигляді дробу:

одна п'ята ☐; одна сімнадцята ☐;

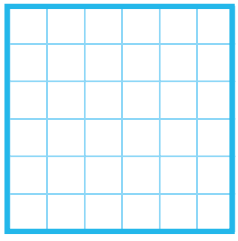
одна двадцята ☐; одна тридцять восьма ☐.

2 Постав дроби в порядку зростання та прочитай назву річки, якою можна дістатися від українського міста Ізмаїл до столиці Австрії міста Відень. Пригадай і розкажи, що ти вже знаєш про цю річку.

(Н) $\frac{1}{20}$; (Й) $\frac{1}{2}$; (Д) $\frac{1}{100}$; (А) $\frac{1}{7}$; (У) $\frac{1}{30}$

☐

3* Зафарбуй $\frac{1}{4}$ квадрата синім кольором, а $\frac{1}{2}$ — червоним. Яка частина квадрата залишилася не зафарбованою?

Відповідь: ☐

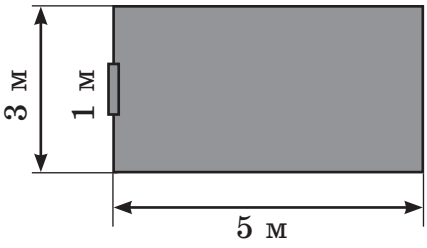
4 Розв'яжи рівняння.

$x + 12 = 7 \cdot 8$ $29 \cdot 5 - x = 112$ $(12 + 18) : x = 5$

5 Запиши дроби $\frac{1}{8}$; $\frac{1}{200}$; $\frac{1}{3}$; $\frac{1}{310}$; $\frac{1}{4}$; $\frac{1}{50}$ у порядку спадання.

6 $x - 56 = 48 : 8$ $\quad 7 \cdot x = 30 + 12$ $\quad x : (25 - 17) = 14$

7 Скільки метрів плінтусу треба купити для кімнати, що має форму прямокутника зі сторонами 5 м і 3 м, якщо в кімнаті є двері завширшки 1 м?

Знаходження частини від числа. Розв'язування рівнянь, у є вираз зі змінною

1 Знайди:

$\frac{1}{2}$ від 16: $\quad$ $\frac{1}{7}$ від 21: $\quad$ $\frac{1}{10}$ від 50:

2 Хлопчик мав 84 грн. $\frac{1}{2}$ цих грошей він витратив на фломастери, а $\frac{1}{3}$ – на морозиво. Скільки грошей залишилося у хлопчика?

1)

2)

3)

Відповідь:

Було – 84 грн

Витратив – $\frac{1}{2}$ і $\frac{1}{3}$

Залишилося – ?

3 Розв'яжи рівняння.

$(x + 7) - 11 = 13$ $x : 7 - 4 = 5$ $17 - (x - 4) = 12$

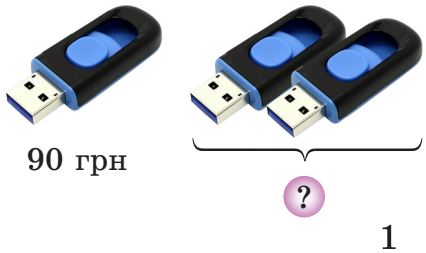
4 Знайди:

$\frac{1}{3}$ від 15: $\frac{1}{7}$ від 91: $\frac{1}{10}$ від 70:

5 Розв'яжи рівняння.

$(x - 17) + 14 = 20$ $x \cdot 5 - 4 = 36$ $(x - 17) : 5 = 2$

6 Флешка коштує 90 грн, але за умови купівлі двох флешок магазин надає знижку, що дорівнює $\frac{1}{10}$ їхньої вартості. Скільки треба заплатити, купуючи дві флешки?

Відповідь:

Знаходження числа за величиною його частини. Задачі на різницеве та кратне порівняння

1 Знайди число:

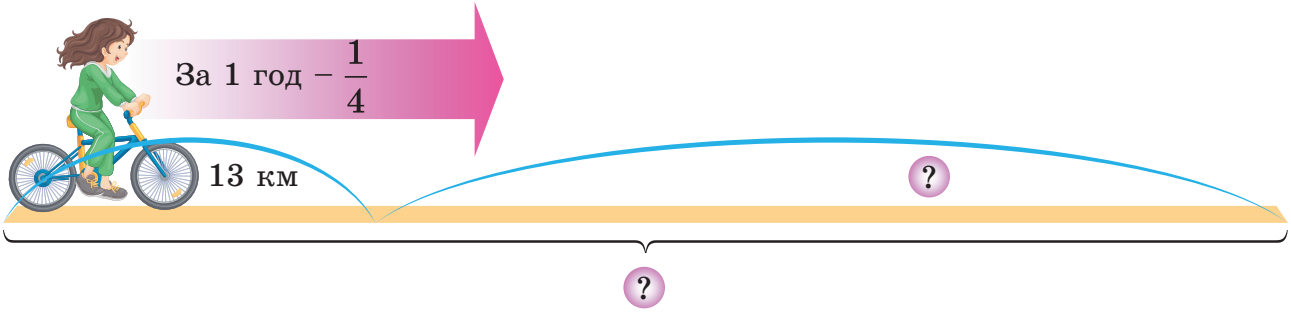
$\frac{1}{3}$ якого є 7: ☐☐☐☐☐☐☐

$\frac{1}{8}$ якого є 12: ☐☐☐☐☐☐☐

$\frac{1}{10}$ якого є 9: ☐☐☐☐☐☐☐

$\frac{1}{5}$ якого є 14: ☐☐☐☐☐☐☐

2 За першу годину велосипедистка проїхала 13 км, що становить $\frac{1}{4}$ запланованого маршруту. Скільки кілометрів запланувала проїхати велосипедистка?

☐☐☐☐☐☐☐

4 Знайди число:

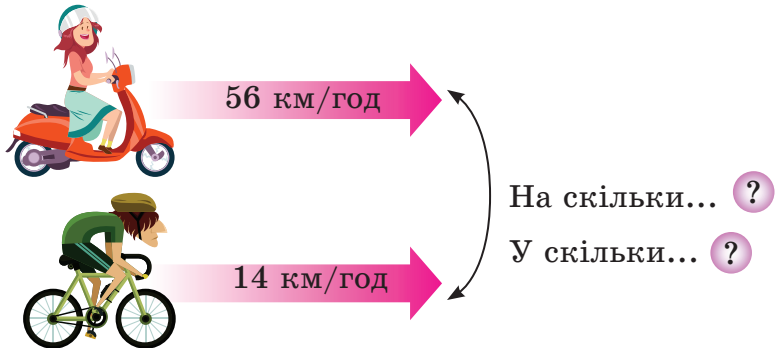
$\frac{1}{2}$ якого є 9: ☐☐☐☐☐☐☐

$\frac{1}{7}$ якого є 15: ☐☐☐☐☐☐☐

$\frac{1}{3}$ якого є 14: ☐☐☐☐☐☐☐

$\frac{1}{9}$ якого є 4: ☐☐☐☐☐☐☐

5 Швидкість мотоциклістки дорівнює 56 км/год, а швидкість велосипедиста — 14 км/год. На скільки км/год швидкість велосипедиста менша за швидкість мотоциклістки?

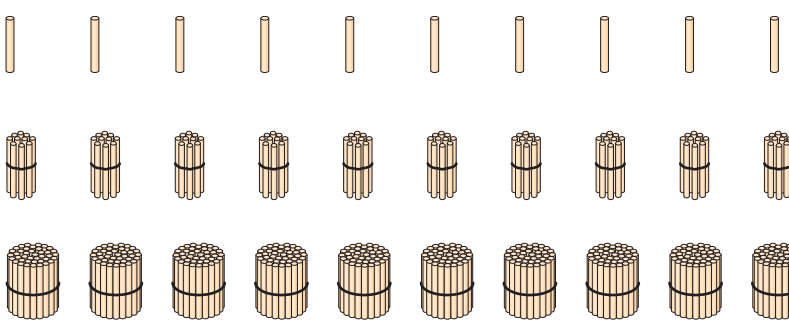

☐☐☐☐☐☐☐

Багатоцифрові числа. Нумерація багатоцифрових чисел

Тисяча. Лічба тисячами

Кожні 10 одиниць утворюють один десяток, 10 десятків — одну сотню, а 10 сотень — **одну тисячу**.

10 од. = 1 дес.

10 дес. = 1 сот.

10 сот. = 1 тис.

Лічба тисячами ведеться так само, як і лічба простими одиницями: *одна тисяча, дві тисячі, три тисячі тощо.*

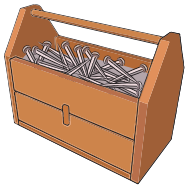
У тисячах обчислюють наклади книжок, чисельність населення, банківські внески, кількість продукції заводів та фабрик тощо.

1 Один ящик містить 1000 цвяхів. Тоді два ящики містять дві тисячі цвяхів, три ящики — _____;

сім ящиків — _____.

1000 цв.

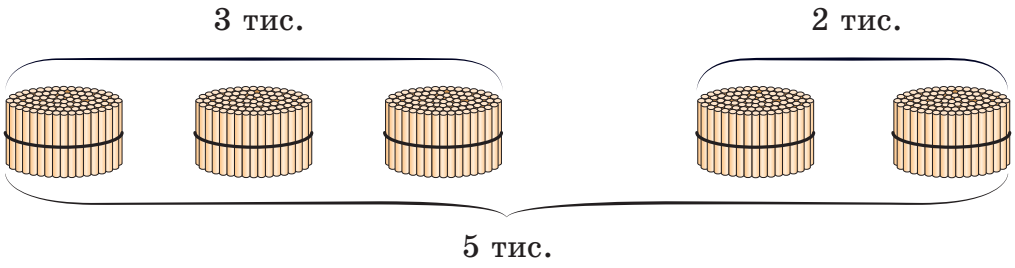
2 В одній коробці — 100 скріпок, а в упаковці — 10 таких коробок.

Скільки скріпок в одній упаковці? _____

У трьох упаковках? _____

У п’яти упаковках? _____

3 Виконай дію за зразком.

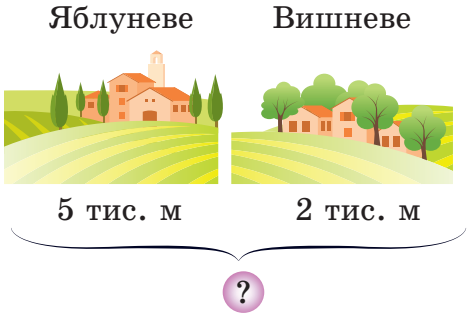

3 тис. + 2 тис. = 5 тис.

3 тис. + 5 тис. = ☐☐ тис. 8 тис. − 7 тис. = ☐☐ тис.

9 тис. − 4 тис. + 3 тис. = ☐☐ тис. 9 тис. − 3 тис. = ☐☐ тис.

4 тис. + 3 тис. = ☐☐ тис. 5 тис. + 3 тис. − 2 тис. = ☐☐ тис.

4 У селищі Яблуневому 5 тис. мешканців, а у Вишневому — 2 тис. Скільки мешканців у цих двох селищах разом?

☐☐☐

2) На скільки більше гривень отримав майстер, ніж його учень?

Відповідь:

7 Сергій розв'язав рівняння за 1 хв 50 с, а Олеся — за 100 с. Чий результат кращий?

Відповідь:

Утворення, читання і запис чотирицифрових чисел. Відтворення послідовності чисел у межах 1000

Розглянь таблицю та записи під нею.
Чи зрозуміло тобі, як утворюються чотирицифрові числа з одиниць тисяч, сотень, десятків та окремих одиниць? **Так/Ні**

Одиниці тисяч	Сотні	Десятки	Одиниці
1	2	4	7

1000 + 200 + 40 + 7 = 1247

Одна тисяча двісті сорок сім

1 Прочитай числа. До кожного числа запиши попереднє та наступне за ним.

; 4352; ; 7401;
; 8500; ; 2000;
; 7311; ; 8010;

2 Запиши число, у якому:

5 тис. 7 сот. 5 дес. і 4 од.: 9 тис. 5 сот. 3 од.:
8 тис. 4 дес.: 5 тис. 7 дес. 1 од.:

3 Запиши число цифрами.

одна тисяча сімсот дев'ятнадцять: *сім тисяч один:*
п'ять тисяч двісті: *дев'ять тисяч одинадцять:*

4 Виконай дії, скориставшись підказкою.

5000 + 2000 = 7000	9000 − 4000 = 5000
5 тис. + 2 тис. = 7 тис.	9 тис. − 4 тис. = 5 тис.

4000 + 2000 =
8000 − 7000 =
8000 − 6000 + 5000 =
1000 + 4000 − 3000 =

9000 − 5000 =
7000 + 2000 =

5 Заповни пропуски за зразком.

Одиниці тисяч	Сотні	Десятки	Одиниці	Число
4	9	1	2	4912
7	0	4	5	
5	1	0	0	
8	5	0	9	
9	1	7	8	
2	0	0	0	

6 7000 + 2000 = ☐☐☐☐
3000 + 4000 = ☐☐☐☐
8000 − 5000 + 4000 = ☐☐☐☐☐

4000 − 3000 = ☐☐☐☐
1000 + 4000 + 3000 = ☐☐☐☐
9000 − 8000 + 3000 = ☐☐☐☐

Десяток тисяч. Лічба десятками тисяч. Утворення, читання та запис п'ятицифрових чисел

Десять тисяч утворюють нову лічильну одиницю — **один десяток тисяч**.

1 дес. тис. = 10 тис. = 10 000

Лічба десятками тисяч ведеться так само, як і простими десятками: ***один десяток тисяч, два десятки тисяч, три десятки тисяч*** тощо. Або: ***десять тисяч, двадцять тисяч, тридцять тисяч*** тощо.

1 (Усно.) Концертна зала вміщує 10 тис. глядачів. На всіх концертах відомого співака вона була повністю заповнена. Скільки глядачів побувало на 3 концертах?

2 (Усно.) Полічи:

1) від *п'яти тисяч* до *дев'яти тисяч*, додаючи по 1000;
2) від *семи тисяч* до *трьох тисяч*, віднімаючи по 1000.

Розглянь таблиці та записи під ними. Чи зрозуміло тобі, як утворюються п'ятицифрові числа з десятків тисяч, одиниць тисяч, сотень, десятків та окремих одиниць? **Так/Ні**

Десятки тисяч	Одиниці тисяч	Сотні	Десятки	Одиниці
7	4	3	1	8

$70\,000 + 4000 + 300 + 10 + 8 = 74\,318$

Сімдесят чотири тисячі триста вісімнадцять

Десятки тисяч	Одиниці тисяч	Сотні	Десятки	Одиниці
2	3	0	5	0

$20\,000 + 3000 + 50 = 23\,050$

Двадцять три тисячі п'ятдесят

3 Запиши число, яке складається з:

7 дес. тис. 8 тис. 9 сот. 3 дес. і 1 од. ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐

5 дес тис; 5 дес. ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐

3 дес. тис. 8 сот. 9 од.: ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐

9 дес. тис. 7 тис. 8 сот. 2 дес.: ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐

4 Виконай дії за зразком.

$\dfrac{42\,000 + 15\,000 = 57\,000}{42 \text{ тис.} + 15 \text{ тис.} = 57 \text{ тис.}}$ $\qquad$ $\dfrac{37\,000 - 14\,000 = 23\,000}{37 \text{ тис.} - 14 \text{ тис.} = 23 \text{ тис.}}$

$29\,000 + 17\,000 =$ ☐☐☐☐☐ $\qquad$ $49\,000 + 10\,000 - 12\,000 =$ ☐☐☐☐☐

$35\,000 - 12\,000 =$ ☐☐☐☐☐ $\qquad$ $53\,000 - 14\,000 + 21\,000 =$ ☐☐☐☐☐

5 Запиши цифрами число:

двадцять вісім тисяч п'ятсот дев'ять: ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐

вісімдесят тисяч сто три: ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐

вісімдесят тисяч вісімнадцять: ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐

сорок п'ять тисяч п'ять: ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐

6 37 000 + 13 000 = ☐☐☐☐☐ 57 000 – 20 000 + 15 000 = ☐☐☐☐☐

45 000 – 18 000 = ☐☐☐☐☐ 43 000 + 16 000 – 23 000 = ☐☐☐☐☐

Утворення, читання та запис п'ятицифрових чисел. Відтворення послідовності чисел у межах 100 000

1 Прочитай числа. До кожного числа запиши попереднє та наступне за ним.

☐☐☐☐☐; 17 382; ☐☐☐☐☐ ☐☐☐☐☐; 42 080; ☐☐☐☐☐

☐☐☐☐☐; 23 000; ☐☐☐☐☐ ☐☐☐☐☐; 53 179; ☐☐☐☐☐

2 Заповни таблицю за зразком.

Число	Десятки тисяч	Одиниці тисяч	Сотні	Десятки	Одиниці
32 145	3	2	1	4	5
57 020					
40 100					
89 507					
92 000					

Видатні українці

3 Обчисли та розшифруй титул вищого очільника козацтва в Україні. Дізнайся з інтернету, кого зображено на картині сучасної київської художниці Наталії Павлусенко.

М 4700 + 500 **Т** 6800 – 1700 **А** 3000 + 100

Е 4500 + 7000 **Н** 59 000 – 8000

Г 43 000 + 12 000 **Ь** 71 000 – 39 000

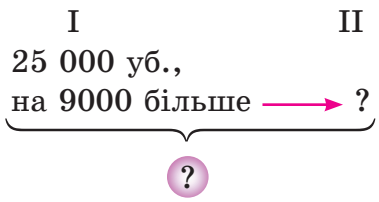

55 000	11 500	5100	32 000	5200	3100	51 000

4 Перший матч команди «Старт» відвідало 25 000 уболівальників, що на 9000 більше, ніж відвідало другий матч. Скільки уболівальників було на двох матчах разом?

1)

2)

Відповідь:

5 Запиши всі числа:

від 39 158 до 39 163:

від 73 997 до 74 002:

6 37 000 + 4000 ◯ 40 000 23 000 + 7000 ◯ 11 000 + 5000

52 000 ◯ 60 000 − 7000 45 000 − 3000 ◯ 36 000 + 8000

7 Постав ✓ біля нерівностей, які істинні для будь-якого значення a.

☐ $a - 2 > 5$ ☐ $a + 3 < a + 5$ ☐ $a \cdot 5 > 10$

☐ $a - 3 > a - 8$ ☐ $a + 7 > a - 1$ ☐ $a \cdot 0 < a \cdot 1$

Сотня тисяч. Лічба сотнями тисяч. Мільйон. Утворення, читання та запис шестицифрових чисел

Десять десятків тисяч утворюють нову лічильну одиницю — **сотню тисяч**.

1 сот. тис. = 10 дес. тис. = 100 000

Лічба сотнями тисяч ведеться так само, як і лічба простими сотнями: ***одна сотня тисяч, дві сотні тисяч, три сотні тисяч*** тощо. Або: ***сто тисяч, двісті тисяч, триста тисяч*** тощо. Десять сотень тисяч (або тисяча тисяч) утворюють **1 мільйон** (від лат. mille — тисяча).

10 сот. тис. = 1 000 000 = 1 млн

Слово *мільйон* скорочують так: ***млн*** (без крапки).

1 Полічи усно:

від 200 000 до 600 000, додаючи по 100 000;
від 800 000 до 300 000, віднімаючи по 100 000.

Розглянь таблиці та записи під ними.
Чи зрозуміло тобі, як утворюються шестицифрові числа з сотень тисяч, десятків тисяч, одиниць тисяч, сотень, десятків та окремих одиниць? **Так/Ні**

Сотні тисяч	Десятки тисяч	Одиниці тисяч	Сотні	Десятки	Одиниці
7	9	3	1	4	5

700 000 + 90 000 + 3000 + 100 + 40 + 5 = 793 145

Сімсот дев'яносто три тисячі сто сорок п'ять

Сотні тисяч	Десятки тисяч	Одиниці тисяч	Сотні	Десятки	Одиниці
5	9	9	4	0	7

500 000 + 90 000 + 9000 + 400 + 7 = 599 407

П'ятсот дев'яносто дев'ять тисяч чотириста сім

2 Запиши число, яке складається з:

7 сот. тис. 3 дес. тис. 8 од. тис. 5 сот. 2 дес. і 1 од.:

5 сот. тис. 4 од. тис. і 7 дес.:

8 сот. тис. 8 дес. тис. 8 сот. і 8 дес.:

9 сот. тис. і 9 дес.

3 Виконай дії за зразком.

321 000 + 438 000 = 759 000
321 тис. + 438 тис. = 759 тис.

247 000 − 132 000 = 115 000
247 тис. − 132 тис. = 115 тис.

112 000 + 70 000 =

307 000 + 219 000 =

218 000 − 107 000 =

580 000 − 190 000 =

4 Запиши цифрами число:

сто п'ять тисяч двісті сорок три:

п'ятсот двадцять тисяч вісімсот:

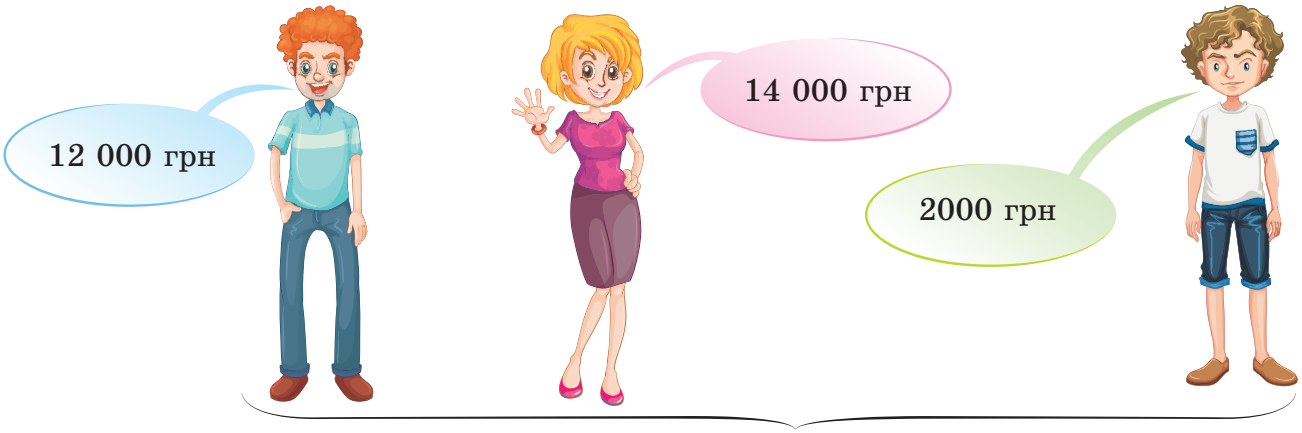
двісті двадцять дев'ять тисяч:

чотириста тисяч чотири:

5 243 000 + 60 000 = ☐ 502 000 + 413 000 = ☐

345 000 − 215 000 = ☐ 60 000 − 120 000 = ☐

6 Зарплата тата 12 000 грн, а мами — 14 000 грн. Їхній син-студент отримує стипендію в розмірі 2000 грн. Який місячний бюджет цієї родини?

Утворення, читання і запис шестицифрових чисел. Відтворення послідовності чисел у межах 1 000 000

1 Прочитай числа. До кожного числа запиши попереднє та наступне за ним.

☐; 132 715; ☐

☐; 981 499; ☐

☐; 380 001; ☐

☐; 420 420; ☐

2 Заповни таблицю за зразком.

Число	Сотні тисяч	Десятки тисяч	Одиниці тисяч	Сотні	Десятки	Одиниці
372 405	3	7	2	4	0	5
703 160						
402 007						
113 311						

3 Обчисли «кругові» вирази, починаючи з букви С, та дізнайся, у який обласний центр України прямує автобус. Які обласні центри України ти знаєш?

С 430 000 − 370 000 **М** 187 000 − 19 000

И 168 000 + 262 000 **У** 60 000 + 127 000

Відповіді:				
Місто:				

4* Склади по одному виразу на додавання та віднімання із заданим значенням.

312 000

5 Запиши всі числа:

від 312 713 до 312 719:

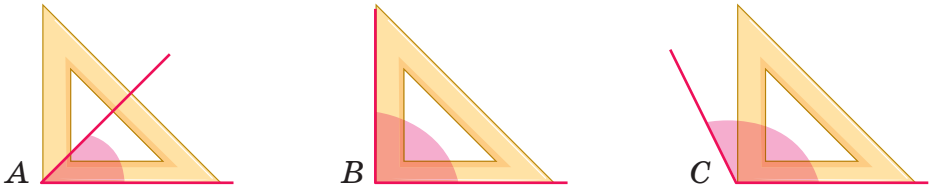
від 503 798 до 503 803:

6 520 000 − 270 000 ○ 135 000 + 110 000

427 000 + 140 000 ○ 600 000 − 33 000

Кут. Види кутів

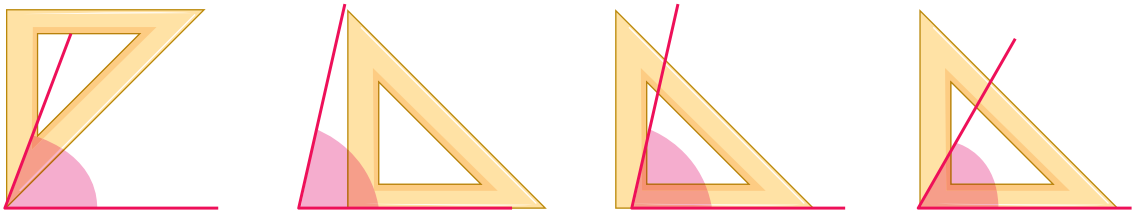
Крім прямого кута, у математиці є й інші види кутів. Розглянь малюнок.

Якщо кут менший від прямого, його називають *гострим*.
На малюнку кут *A* — гострий.
Якщо кут більший від прямого, його називають *тупим*.
На малюнку кут *C* — тупий.

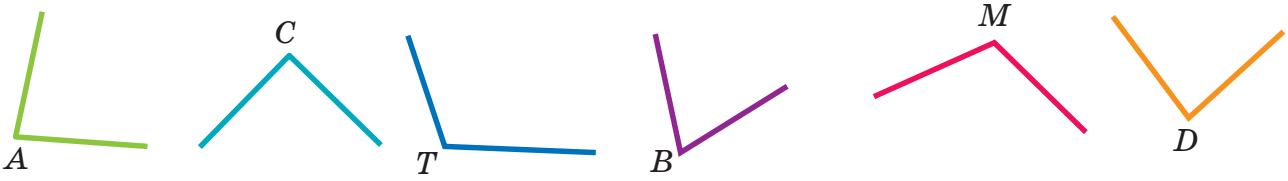
Вид кута можна визначити за допомогою коси́нця: треба прикласти одну із сторін прямого кута косинця до сторони заданого кута так, щоб вершина косинця і вершина кута збіглися (як на малюнку). Якщо при цьому виявиться, що інша сторона заданого кута лежить:
1) усередині косинця, то кут ***гострий*** (кут A);
2) збіглася зі стороною косинця, то кут ***прямий*** (кут B);
3) поза косинцем, то кут ***тупий*** (кут C).

1 Розглянь малюнки. Познач ☐ той, на якому правильно накладено коси́нець. Визнач вид кута. Поясни помилки.

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4

2 **2.** За допомогою косинця визнач вид кожного кута.

1) Скільки тут гострих кутів? ☐
Випиши їхні позначення:

2) Скільки тупих кутів? ☐
Випиши їхні позначення:

3) Чи є прямі кути? **Так/Ні**
Якщо так, випиши їхні позначення:

3 Побудуй прямий кут L, гострий кут T та тупий кут B.

4 Побудуй тупий кут AOB. Проведи промінь OK так, щоб кут KOB був гострий.

5 Побудуй тупий кут L; гострий кут N та прямий кут D.

6 Побудуй гострий кут CQK. Проведи промінь QA так, щоб кут AQK був тупим.

7 Різниця двох чисел дорівнює 286. Запис зменшуваного закінчується цифрою 7. Якщо цю цифру закреслити, то отримаємо від'ємник. Знайди ці числа.

Задачі з буквеними даними

1 Обчисли значення виразів $9000 - a$ і $a + 12\,000$, якщо $a = 5000$; $a = 8200$.

2 Обчисли значення виразу $a - 196 + b$, якщо $a = 507$; $b = 138$.

3 Перший звіздар нарахував 7000 зірок у північній півкулі карти зоряного неба, а другий — на b зірок менше у південній півкулі.

I – 7000 з. II – ?, на b менше

?

1) Склади вираз для обчислення кількості зірок, що нарахував другий звіздар.

2) Склади вираз для обчислення кількості зірок, що нарахували обидва звіздарі.

3) Обчисли кожен вираз, якщо $b = 1000$.

4* Кондитер працював t год, випікаючи щогодини по 3 торти, і випік усього a тортів. Чому дорівнює кожний вираз?

$a : 3 =$ ☐ $3 \cdot t =$ ☐ $a : t =$ ☐

5 Обчисли вираз $b - 12\,000$, якщо $b = 32\,000$; $b = 15\,000$.

6 Марко та Марічка зліпили разом b вареників із м'ясом, а з вишнями — на 11 вареників більше.

b ?, на 11 більше

?

1) Склади вираз для обчислення кількості вареників з вишнями.

2) Склади, вираз для обчислення загальної кількості вареників, що зліпили друзі.

3) Обчисли кожен з виразів, якщо $b = 25$.

Розряди чисел. Розрядний склад багатоцифрового числа

1 (Усно.) Поясни, чим схожі й відмінні числа в кожному стовпчику.

2003	7145	30 006	480 084
20 003	7415	300 006	840 084

2 (Усно.) Прочитай числа в таблиці.

Сотні тисяч	Десятки тисяч	Одиниці тисяч	Сотні	Десятки	Одиниці
					5
				5	0
			5	0	0
		5	0	0	0
	5	0	0	0	0
5	0	0	0	0	0

Одиниці називають одиницями I розряду і пишуть на ***першому*** місці справа.
Десятки називають одиницями II розряду і пишуть на ***другому*** місці справа.
Сотні називають одиницями III розряду і пишуть на ***третьому*** місці справа.
Одиниці тисяч називають одиницями IV розряду і пишуть на ***четвертому*** місці справа.
Десятки тисяч називають одиницями V розряду і пишуть на ***п'ятому*** місці справа.
Сотні тисяч називають одиницями VI розряду і пишуть на ***шостому*** місці справа.

3 (Усно). Що означає цифра 5 у записі кожного числа вправи **2**? А цифра 0?

Нуль у записі числа означає відсутність одиниць відповідного розряду.

У числі 70 318 цифра 0 стоїть на ***четвертому*** місці справа і означає відсутність _____. Допиши речення.

4 1) Прочитай числа.

124 071 43 732 407 025 813 475 197 214

2) Випиши числа, які:

містять 7 од. II розряду:

не містять одиниць III розряду:

містять 4 од. V розряду:

містять 3 од. IV розряду і 5 од. I розряду:

5 Запиши в таблицю число, яке містить:

1) 5 од. IV розряду;
2) 6 од. V розряду, 7 од. III розряду і 2 од. II розряду;
3) 7 од. IV розряду і 3 од. I розряду;
4) 9 од. VI розряду, 3 од. V розряду і 7 од. IV розряду.

Сотні тисяч	Десятки тисяч	Одиниці тисяч	Сотні	Десятки	Одиниці

6 Марічка добирається до школи маршрутним авто за 4 грн, а назад іде пішки. За обід у їдальні Марічка платить 30 грн. Щотижня батьки дають дівчинці 200 грн. Скільки грошей залишається їй на особисті потреби?

Відповідь:

Розряди і класи чисел. Розрядний склад багатоцифрового числа

З послідовних розрядів числа складають **класи**, по три розряди в кожному.
Перші три розряди: одиниці, десятки і сотні утворюють **клас одиниць**, або **перший клас**.
Другі три розряди: одиниці тисяч, десятки тисяч і сотні тисяч утворюють **клас тисяч**, або **другий клас**.

1 Розглянь таблицю розрядів та класів.

Другий клас – клас тисяч			Перший клас – клас одиниць		
Сотні тисяч	**Десятки тисяч**	**Одиниці тисяч**	**Сотні**	**Десятки**	**Одиниці**
VI розряд	V розряд	IV розряд	III розряд	II розряд	I розряд
4	7	2	5	9	3
			8	4	1
8	4	1	0	0	0
7	3	0	0	2	0
5	0	9	4	0	3

1) Прочитай кожне число в таблиці. Поясни, скільки в ньому одиниць першого класу і скільки — одиниць другого класу.
2) Що означає кожна цифра у записі першого числа? другого числа?
3) Чим відрізняється друге число від третього?
4) Що означають нулі у записі третього числа? четвертого числа? п'ятого числа?

2 Підкресли в кожному із чисел клас тисяч синім олівцем, а клас одиниць — зеленим.

507 800	5 301	32 105	105 320
19 000	45 713	983 149	445 555

3 Запиши цифрами число, яке містить:
713 од. першого класу і 203 од. другого:

12 од. першого класу і 12 од. другого:

7 од. першого класу і 300 од. другого:

5 од. першого класу і 5 од. другого:

4 У таблиці наведено роки заснування деяких міст України. Поясни, скільки одиниць першого класу і скільки — другого в кожному з цих років.

Місто	Рік заснування
Батурин	1625
Богуслав	1032
Вишгород	946
Дніпро	1776

Місто	Рік заснування
Євпаторія	497
Кілія	862
Нова Каховка	1952
Полтава	899

Дізнайся з інтернету про рік заснування твого рідного міста (селища) та ще одного міста свого району:

5 Підкресли клас тисяч синім олівцем, а клас одиниць — зеленим.

47 189	502 502	3100	31 031
145 54	244 422	9999	173 300

6 Запиши цифрами число, яке містить:

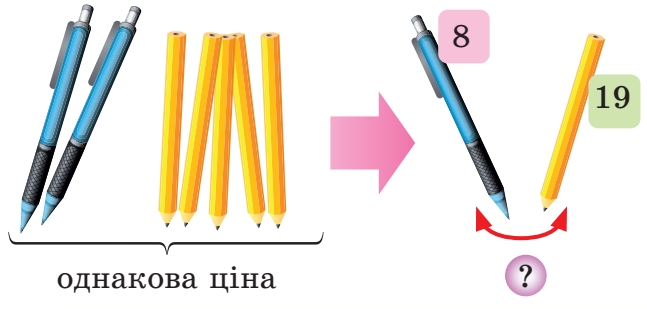
700 од. першого класу і 70 од. другого:

13 од. першого класу і 120 од. другого:

309 од. першого класу і 3 од. другого:

512 од. першого класу і 521 од. другого:

7 2 ручки коштують стільки само, скільки 5 олівців. Що дорожче: 8 ручок чи 19 олівців?

Розрядні доданки. Утворення багатоцифрових чисел з розрядних доданків

Багатоцифрові числа так само, як дво- та трицифрові, можна розкладати на доданки. Наприклад:

$$5792 = 5000 + 700 + 90 + 2.$$

Числа 5000, 700, 90 і 2 у цій рівності називають **розрядними доданками**.

1 (Усно.) Розглянь рівності. Назви розрядні доданки в кожній.

403 507 = 400 000 + 3000 + 50 + 80 + 7 20 003 = 200 000 + 3

2 Познач ☑ рівності, у яких число правильно записано сумою розрядних доданків. В істинних рівностях назви розрядні доданки. У хибних рівностях виправ помилки.

- ☐ 7935 = 7000 + 900 + 35
- ☐ 32 400 = 30 000 + 2000 + 400
- ☐ 12 495 = 10 000 + 2000 + 400 + 90 + 5
- ☐ 70 020 = 7000 + 20

3 Запиши числа сумою розрядних доданків.

27 382 = ☐☐☐☐☐

105 710 = ☐☐☐☐☐☐

39 005 = ☐☐☐☐☐

731 209 = ☐☐☐☐☐☐

4 Запиши, які числа подано сумою розрядних доданків.

400 000 + 30 000 + 5 = ☐☐☐☐☐ 700 000 + 300 + 5 = ☐☐☐☐☐

70 000 + 3 000 + 5 = ☐☐☐☐☐ 50 000 + 7000 + 200 = ☐☐☐☐☐

10 000 + 2000 + 10 + 1 = ☐☐☐☐☐ 7000 + 300 + 50 = ☐☐☐☐☐

5 Запиши числа сумою розрядних доданків.

30 857 = ☐☐☐☐☐

508 700 = ☐☐☐☐☐☐

40 404 =

273 000 =

6 Запиши, які числа подано сумою розрядних доданків.

500 000 + 4000 + 7 =

20 000 + 30 + 8 =

200 000 + 7000 + 20 =

200 000 + 3000 + 80 =

Визначення загальної кількості одиниць певного розряду в числі

Скільки в числі всього: тисяч? сотень? десятків? одиниць?

7 тис. 9 сот. 3 дес. 5 од.
79 сот. 3 дес. 5 од.
793 дес. 5 од.
7935 од.

7 тис.
79 сот.
793 дес.
7935 од.

Щоб дізнатися, скільки всього десятків у числі, треба закрити останню цифру справа. Число, що залишиться, покаже, скільки всього десятків у числі.

Чи зрозуміло тобі це правило? **Так/Ні**

1 (Усно.) Сформулюй правило, як дізнатися, скільки в числі всього сотень, усього тисяч тощо. Тобі допоможе схема.

329 215 — це **3292** сот.

329 215 — це **329** тис.

329 215 — це **32** дес. тис.

329 215 — це **3** сот. тис.

2 Розглянь числа.

2725 **113** 311 **421 52**0 113 113 **2**5 430 **370** 001

Випиши числа, у яких виділено, скільки в них усього:

десятків

сотень

тисяч

десятків тисяч

сотень тисяч

3

Число	Скільки всього в числі				
	сотень тисяч	десятків тисяч	тисяч	сотень	десятків
132 713					
100 050					
971 971					

4 У числі 217 318 усього ☐☐ сот. тис.; ☐☐ дес. тис. ☐☐ тис. ☐☐ сот. ☐☐ дес.

У числі 92 006 усього ☐☐ тис.; ☐☐ дес.

5 Мама хотіла на 40 грн купити 4 кг картоплі, але ціна на картоплю знизилася на 2 грн за 1 кг. Скільки гривень тепер треба заплатити за цю покупку?

1)

2)

3)

Відповідь: ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐

Було

40 грн – 4 кг
по ? грн

Стало

? грн – 4 кг,
на 2 грн дешевше
за 1 кг

Порівняння багатоцифрових чисел

Порівнюючи багатоцифрові числа, застосовують такі правила.

• **Якщо два багатоцифрових числа мають різну кількість чисел, то більшим буде те, у записі якого цифр більше.**

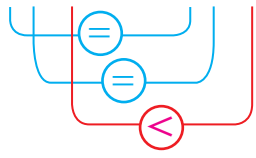
Наприклад: 7398 > 985; 15 139 < 100 172.

• **Якщо два багатоцифрових числа мають однакову кількість цифр, то більшим є число, яке має більше одиниць у найвищому розряді. Якщо кількість одиниць у цьому розряді однакова, то порівнюють число одиниць у наступному, нижчому, розряді.**

Наприклад: 7815 > 6311

23 451 < 23 502

1 (Усно.) У кожній з пар назви менше число. Поясни свій вибір.

7113 і 10 297 420 115 і 395 139

211 420 і 211 507 731 108 і 731 103

2 4320 ◯ 4230 17 205 ◯ 71 205 9101 ◯ 10 015

31 178 ◯ 31 187 403 020 ◯ 403 002 21 999 ◯ 22 000

3 Запиши числа в порядку зростання та прочитай назву українського міста, заснованого у 212 р. Обчисли, скільки минуло років від часу заснування міста до сьогодення.

Д 25 000 **К** 27 901 **У** 24 154

С 24 145 **А** 27 109

Минуло ☐☐☐☐ років.

Числа: ☐☐☐☐☐

Місто: ☐☐☐☐☐

4 7072 ◯ 7027 42 310 ◯ 42 401 222 322 ◯ 223 222

13 112 ◯ 13 111 3507 ◯ 3705 4105 ◯ 5111

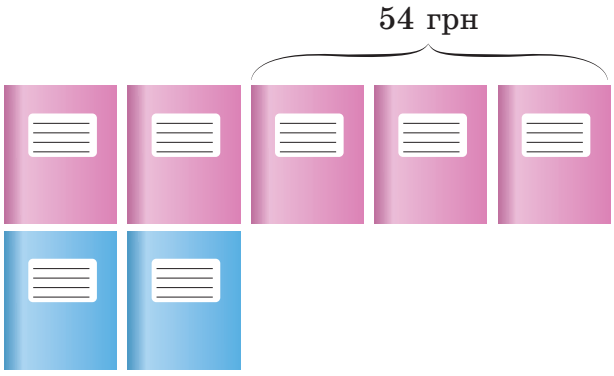
5 Запиши числа 49 189, 54 089, 43 905, 54 112, 49 098, 552 107 у порядку спадання.

6 Чи можна розкласти 57 апельсинів у 6 ящиків (не обов'язково порівну) так, щоб у кожному була непарна кількість апельсинів?

Задачі на знаходження невідомого за двома різницями

Розглянь задачу.

Задача. Купили 5 зошитів у клітинку і 2 зошити в лінійку за однаковою ціною. За зошити у клітинку заплатили на 54 грн більше, ніж у лінійку. Яка ціна одного зошита?

Запишемо цю задачу у вигляді таблиці.

Зошити	Ціна	Кількість	Вартість
у клітинку	?	5 з.	?
у лінійку	?	2 з.	?
	однакова		на 54 грн

Розв'язання. З умови нам відома одна різниця — вартості зошитів у клітинку та лінійку, це 54 грн. Однак можна дізнатися й ще одну різницю — кількості зошитів, а саме: на скільки більше купили зошитів у клітинку, ніж у лінійку:

$$5 - 2 = 3 \text{ (з.)}.$$

За цими двома різницями можна знайти ціну одного зошита:

$$54 : 3 = 18 \text{ (грн)}.$$

Відповідь: 18 грн.

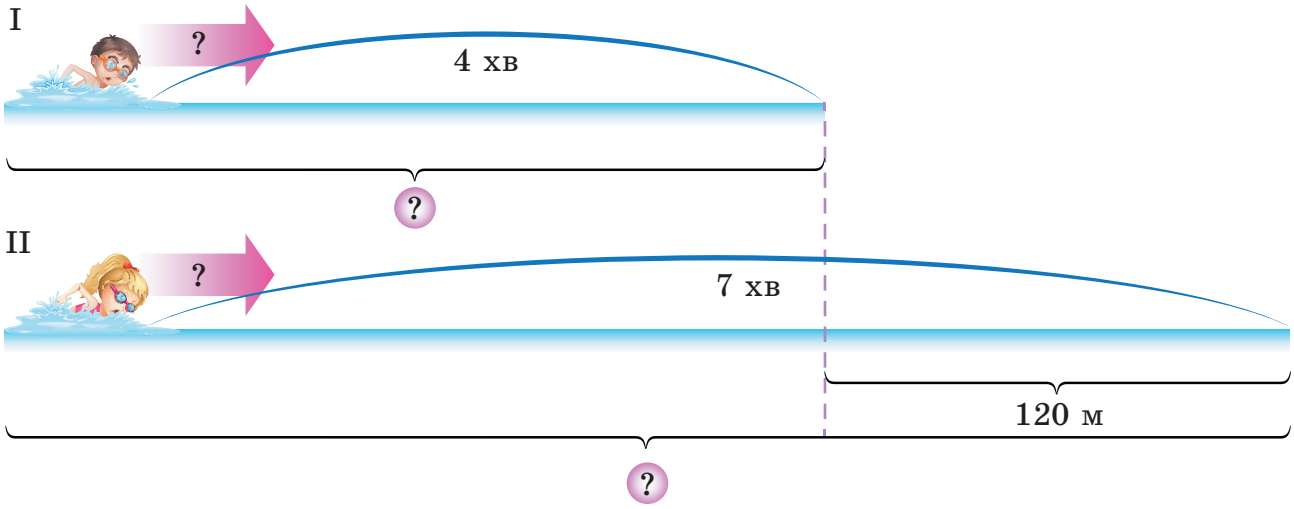
1 В одному цеху працює три лінії виготовлення морозива, а в іншому — 5 таких ліній. За 1 год у другому цеху виготовляють на 36 порцій морозива більше, ніж у першому. Скільки порцій морозива виготовляє одна лінія щогодини?

1)

2)

Відповідь:

2 Швидкість двох плавців однакова. Один з них плив 4 хв, а інший — 7 хв і проплив на 120 м далі, ніж перший.

1) З якою швидкістю пливли плавці? Запиши виразом.

Відповідь:

2) Скільки метрів проплив перший плавець?

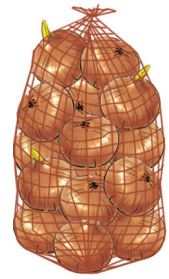
Відповідь:

3) Скільки метрів проплив другий плавець? Розв'яжи двома способами.

1 спосіб *Відповідь*:

2 спосіб *Відповідь*:

3 На овочеву ятку завезли 6 мішків із цибулею, а в магазин — 9 таких мішків. Усього в магазин завезли на 48 кг більше цибулі, ніж на ятку. Скільки кілограмів цибулі в одному мішку?

1)

2)

Відповідь:

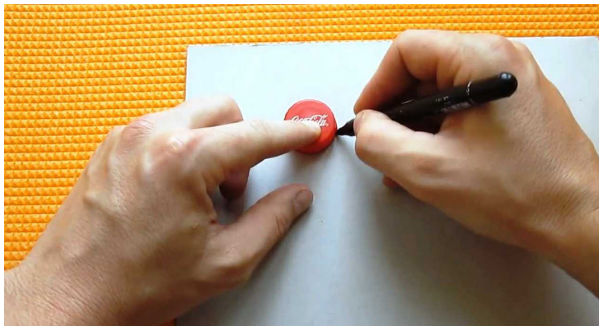
На ятку – 6 м.
У магазин – 9 м.,
на 48 кг більше

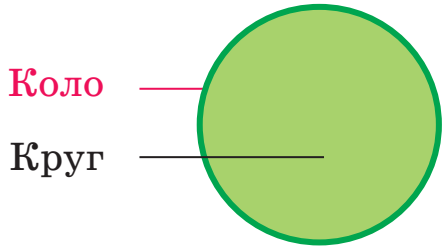
4 Добери три таких числа, щоб кожне з них було, як розв'язком нерівності $x - 12 < 6$, так і розв'язком нерівності $x \cdot 7 > 42$.

$x =$ ☐; $x =$ ☐; $x =$ ☐.

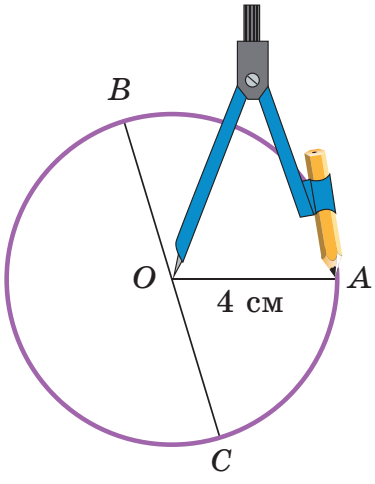
Круг і коло

Щоб накреслити коло, можна обвести по контуру деякий предмет круглої форми (кришку, монету, обідок тарілки тощо).

Креслити коло зручно за допомогою циркуля. Установимо розгин циркуля 4 см. Поставимо вістря циркуля нерухомо на папір та зробимо ним повний оберт. Тоді грифель циркуля опише замкнену криву — **коло**. Точку O, у якій нерухомо перебувало вістря циркуля, називають **центром кола**. Усі точки, що лежать на колі, розташовані на однаковій відстані від центра кола. Відрізок, що з'єднує центр кола з деякою точкою кола, називають **радіусом кола**. На малюнку OA — радіус кола.

Усі радіуси кола рівні між собою.

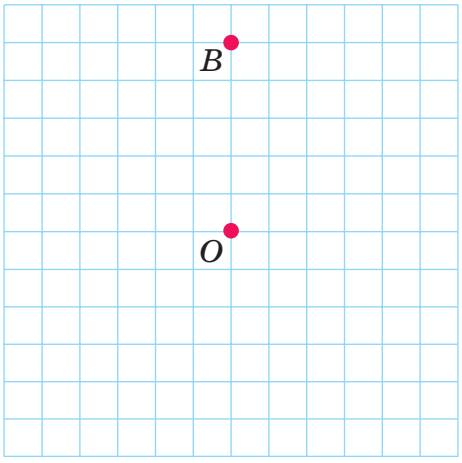
Радіус кола задають розгином циркуля. Відрізок, що з'єднує дві точки кола і проходить через його центр, називають **діаметром кола**. На малюнку CB — діаметр кола.

Усі діаметри кола рівні між собою.
Діаметр кола удвічі більший за його радіус.

1 Заповни таблицю.

Радіус кола	3 см	7 мм	1 дм			
Діаметр кола				16 см	8 дм	24 мм

2 1) Побудуй коло із центром у точці O та радіусом OB.

2) Виміряй довжину радіуса OB у міліметрах.

$OB =$

3) Проведи діаметр кола CD та виміряй його довжину в міліметрах.

$CD =$

4) Чи підтвердився висновок, що радіус удвічі менший за діаметр? **Так/Ні**

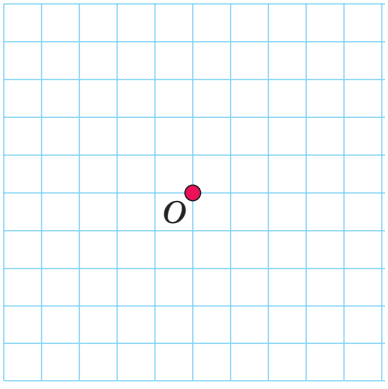
3* Радіус одного кола на 3 см більший за радіус іншого. На скільки сантиметрів діаметр першого кола більший за діаметр другого? З'ясуй на прикладах та зроби висновок.

5 Знайди:

1) діаметр кола, радіус якого дорівнює 7 см:

2) радіус кола, діаметр якого дорівнює 18 см:

5 Побудуй коло із центром у точці O та радіусом 2 см.

Письмове додавання та віднімання багатоцифрових чисел на основі нумерації

1 400 000 + 700 + 2 = ☐☐☐☐☐☐ 50 000 + 26 000 = ☐☐☐☐☐☐

90 000 − 40 000 = ☐☐☐☐☐☐ 800 000 − 500 000 = ☐☐☐☐☐☐

70 000 + 1000 + 50 + 3 = ☐☐☐☐☐☐

300 000 + 200 000 = ☐☐☐☐☐☐

2 32 000 + 15 000 ◯ 60 000 − 13 000

520 000 + 170 000 ◯ 700 000

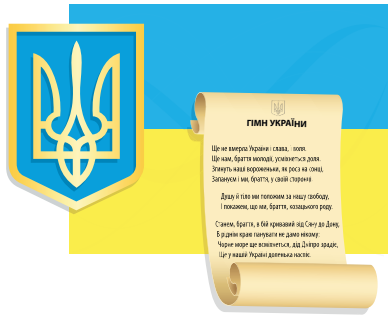
250 000 ◯ 380 000 − 120 000

47 000 − 8 000 ◯ 29 000 + 11 000

3 Обчисли та дізнайся назву одного з державних символів України. Обведи його на малюнку.

Р 130 000 − 60 000 **Е** 72 000 − 13 000

Б 62 000 + 13 000 **Г** 45 000 + 12 000

Відповіді:	57 000	59 000	70 000	75 000
Слово:				

4 50 000 + 300 + 7 = ☐☐☐☐☐☐ 39 000 + 12 000 = ☐☐☐☐☐☐

100 000 + 4000 = ☐☐☐☐☐☐ 420 000 + 170 000 = ☐☐☐☐☐☐

45 000 − 12 000 = ☐☐☐☐☐☐ 310 000 − 110 000 = ☐☐☐☐☐☐

5 Розв'яжи рівняння.

52 000 − x = 39 000 x − 47 000 = 15 000 x + 32 000 = 41 000

6 Кілограм помідорів коштував 24 кг, але внаслідок сезонного підвищення цін здорожчав на $\frac{1}{4}$ цієї ціни. Скільки гривень тепер треба заплатити за 7 кг помідорів?

1)

2)

3)

Відповідь:

Було

1 кг – 24 грн

Стало

1 кг – ? грн, на $\frac{1}{4}$ дорожче

7 кг – ?

Множення та ділення на 10, 100, 1000, 10 000 і 100 000

Як ти вже знаєш, щоб помножити число на 10, слід до нього праворуч приписати **0**:

$4 \cdot 10 = 40$; $17 \cdot 10 = 170$ і т. ін.

Використовуючи переставну та розподільну властивості множення, можна записати:

$4 \cdot 100 = (4 \cdot 10) \cdot 10 = 40 \cdot 10 = 400$;

$4 \cdot 1000 = (4 \cdot 100) \cdot 10 = 400 \cdot 10 = 4000$ і т. ін.

Отже, маємо правило.

Щоб помножити число на 10, 100, 1000, 10 000 або 100 000, треба до нього праворуч приписати відповідно один, два, три, чотири або п'ять нулів.

Наприклад: $12 \cdot 100 = 1200$; $37 \cdot 10\,000 = 370\,000$.

Оскільки $12 \cdot 100 = 1200$, то $1200 : 100 = 12$;

Оскільки $37 \cdot 10\,000 = 370\,000$, то $370\,000 : 10\,000 = 37$.

Звідси маємо правило.

Щоб поділити число, яке закінчується нулями, на 10, 100, 1000, 10 000 або 100 000, треба відкинути в записі числа праворуч відповідно один, два, три, чотири або п'ять нулів.

Наприклад: $13\,000 : 1000 = 13$; $300\,000 : 10\,000 = 30$.

1 Обчисли усно.

$17 \cdot 1000$ $\quad$ $290 : 10$ $\quad$ $43 \cdot 100$ $\quad$ $32\,000 : 1000$

2 Збільш:

17 у 1000 разів: ☐☐☐☐☐☐ $\quad$ 435 у 100 разів: ☐☐☐☐☐☐

98 у 10 000 разів: ☐☐☐☐☐☐ $\quad$ 3700 у 10 разів: ☐☐☐☐☐☐

3 Зменш:

15 000 у 100 разів: ☐☐☐☐☐☐ $\quad$ 37 830 у 10 разів: ☐☐☐☐☐☐

420 000 у 10 000 разів: ☐☐☐☐☐☐ $\quad$ 98 000 у 1000 разів: ☐☐☐☐☐☐

4 Розв'яжи рівняння.

$x \cdot 100 = 52\,000$ $\quad$ $x : 37 = 1000$ $\quad$ $4270 : x = 10$

5

$32 \cdot 1000 =$ ☐☐☐☐☐ $\quad$ $4700 : 10 =$ ☐☐☐☐☐

$240 \cdot 100 =$ ☐☐☐☐☐ $\quad$ $43\,000 : 1000 =$ ☐☐☐

$39 \cdot 10\,000 =$ ☐☐☐☐☐☐ $\quad$ $426\,000 : 100 =$ ☐☐☐☐

6 $48 \cdot 100 + 13$ ◯ $520\,000 : 100 - 400$

7 Ручка утричі дорожча за олівець. За ручку й олівець разом заплатили 24 грн. Скільки гривень коштує олівець?

Відповідь: ☐☐☐☐☐☐

Письмове множення та ділення багатоцифрового числа на одноцифрове

Розглянь множення та ділення багатоцифрових чисел на одноцифрове число.

3000 · 2 = 6000	8000 : 4 = 2000
3 тис. · 2 = 6 тис.	8 тис. : 4 = 2 тис.
17 000 · 3 = 51 000	420 000 : 2 = 210 000
17 тис. · 3 = 51 тис.	420 тис. : 2 = 210 тис.

Чи зрозумілі тобі ці обчислення? **Так/Ні**

1 Обчисли (усно).

5000 · 2 20 000 : 5 7000 · 3 120 000 : 6

2

300 · 7 = ☐☐☐ 3000 · 7 = ☐☐☐☐

30 000 · 7 = ☐☐☐☐☐ 90 000 : 3 = ☐☐☐☐☐

900 : 3 = ☐☐☐ 9000 : 3 = ☐☐☐☐

3

17 000 · 2 = ☐☐☐☐☐ 35 000 : 5 = ☐☐☐☐☐

70 000 · 9 = ☐☐☐☐☐ 45 000 : 5 = ☐☐☐☐☐

42 000 : 6 = ☐☐☐☐☐ 32 000 · 3 = ☐☐☐☐☐

4 Виконай діями.

23 000 · 3 + 32 000 : 8 =

1)

2)

3)

130 000 · 4 − 28 000 : 4 =

1)

2)

3)

5

400 · 9 = ☐☐☐ 800 : 4 = ☐☐☐

4000 · 9 = ☐☐☐☐ 8000 : 4 = ☐☐☐☐

40 000 · 9 = ☐☐☐☐☐ 80 000 : 4 = ☐☐☐☐☐

6 Розв'яжи рівняння.

$28\,000 : x = 4$ $\qquad$ $x : 3000 = 4$ $\qquad$ $x \cdot 5 = 150\,000$

Задачі на знаходження четвертого пропорційного

Розглянь задачу на знаходження четвертого пропорційного.

Задача. У двох однакових коробках 16 олівців. Скільки олівців у 6 таких коробках?

Короткий запис задачі у вигляді таблиці можна подати так:

Кількість олівців у коробці	Кількість коробок	Загальна кількість олівців
Однакова	2	16
	6	?

Або скорочено так: 2 кор. — 16 ол.
6 кор. — ? ол.

Один зі способів розв'язання задачі ти знаєш — це спосіб зведення до одиниці. Пригадай **розв'язання:**

1) $16 : 2 = 8$ (ол.) — в одній коробці;
2) $6 \cdot 8 = 48$ (ол.) — у 6 коробках.

Відповідь: 48 олівців.

Це розв'язання можна записати виразом: $16 : 2 \cdot 6 = 48$ (ол.).

Наведена задача розв'язується й іншим способом.

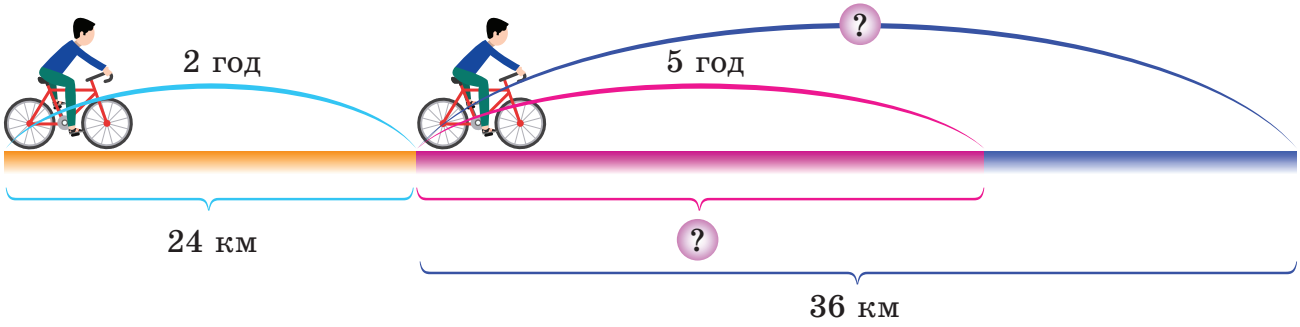
Дізнаємося, у скільки разів число 6 більше за число 2. Маємо: $6 : 2 = 3$ (р.). Тобто кількість коробок з олівцями збільшилась у 3 рази. Тому в 3 рази має збільшитися й кількість олівців. Отже, у 6 коробках олівців буде: $16 \cdot 3 = 48$ (ол.).

Оформити це **розв'язання** можна так:
1) 6 : 2 = 3 (р.) — у стільки разів стало більше коробок;
2) 16 · 3 = 48 (ол.) — у 6 коробках.

Відповідь: 48 олівців.

Зауважимо, що в 4 класі є задачі, які можна розв'язати лише першим способом, лише другим способом, і першим, і другим способами.

1 За 2 год велосипедист проїхав 24 км.

1) Скільки кілометрів проїде велосипедист за 5 год?

1)

2)

Відповідь:

2) Скільки часу потрібно велосипедистові, щоб проїхати 36 км?

Відповідь:

2 Розв'яжи задачу двома способами.

3 ручки коштують 27 грн. Скільки коштує 12 таких ручок?

1 спосіб

1)

2)

Відповідь:

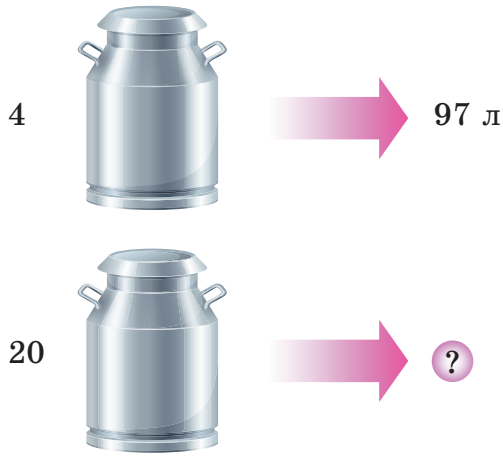
2 спосіб

1)

2)

Відповідь:

3* У 4 бідонах 97 л молока. Скільки молока у 20 таких бідонах?

1)

2)

Відповідь:

4 Розв'яжи задачу двома способами.

У двох однакових коробках 48 пачок масла. Скільки пачок масла у 6 таких коробках?

1 спосіб

1)

2)

Відповідь:

2 спосіб

1)

2)

Відповідь:

ПЕРЕВІР СВОЇ ДОСЯГНЕННЯ

Обери правильну відповідь із трьох запропонованих

1 Яке число складається з 3 дес. тис. 5 од. тис., 7 сот. і 4 од.?

А 3574 **Б** 35 704 **В** 35 074

2 Познач правильний запис числа 23 040 сумою розрядних доданків.

А 20 000 + 3000 + 400 **Б** 200 000 + 3000 + 4

В 20 000 + 3000 + 40

3 Обведи букву біля правильного значення виразу 420 000 – 180 000.

А 240 000 **Б** 340 000 **В** 24 000

4 З'єднай лінією кожне рівняння з його розв'язком.

$x \cdot 10 = 470\,000$	46 000
$x - 14\,000 = 32\,000$	47 000
$x + 13\,000 = 61\,000$	48 000

$x \cdot 10 = 470\,000$ $x - 14\,000 = 32\,000$ $x + 13\,000 = 61\,000$

5 Знайди значення виразу. Обчислення запиши окремими діями.

$120\,000 - 42\,000 \cdot 2 + 27\,000 =$

1)

2)

3)

6 7 зошитів коштують на 96 грн більше, ніж 3 таких самих зошита. Скільки коштує один зошит?

1)

2)

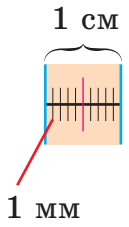
Відповідь:

Одиниці вимірювання величин. Додавання та віднімання багатоцифрових чисел

Одиниці вимірювання довжини. Співвідношення між ними

Ти вже знаєш такі одиниці вимірювання довжини: ***сантиме́тр***, ***дециме́тр***, ***метр***, ***кіломе́тр***. Щоб точно вимірювати невеликі предмети, використовують одиницю вимірювання довжини — ***міліме́тр***.

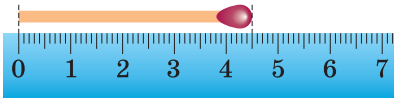
У 1 см 10 міліметрів.

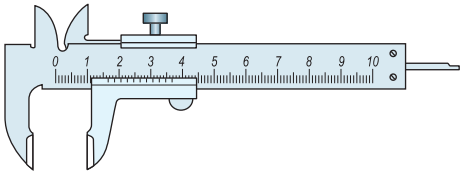

Слово *міліметр* скорочують так: ***мм*** (без крапки).
Наприклад: 7 мм, 2 см 3 мм.
На малюнку зображено смужку завдовжки 1 см, яку поділено на міліметри.

1 см = 10 мм

Вимірювати в міліметрах можна за допомогою лінійки із сантиметрами та міліметрами, штангенциркуля тощо.

Довжина сірника на малюнку зліва дорівнює 4 см 5 мм, або 45 мм.
Основною одиницею довжини є **метр**. Інші одиниці довжини пов'язані з метром так:

1 м = 10 дм = 100 см = 1000 мм **1 км = 1000 м**

Тому легко пояснити префікси зменшення:

де́ци — у 10 разів менше від метра;
са́нти — у 100 разів менше від метра;
мі́лі — у 1000 разів менше від метра.

та префікс збільшення:

кі́ло — у 1000 разів більше за метр.

1 (Усно.) Скільки міліметрів у 3 см? у 8 см? у 10 см?

2 (Усно.) Скільки міліметрів у 1 дм? у 4 дм? у 2 м?

3 Заповни пропуски.

3 см 5 мм = ☐ мм
7 см 3 мм = ☐ мм
4 дм 13 мм = ☐ мм
2 дм 3 см 5 мм = ☐ мм

23 мм = ☐ см ☐ мм
57 мм = ☐ см ☐ мм
293 мм = ☐ дм ☐ мм
419 мм = ☐ дм ☐ см ☐ мм

4 Побудуй відрізок AB завдовжки 3 см 5 мм та відрізок KL завдовжки 40 мм. Порівняй довжини цих відрізків.

AB ◯ KL

5* $\frac{1}{5}$ см = ☐ мм

$\frac{1}{2}$ дм = ☐ мм

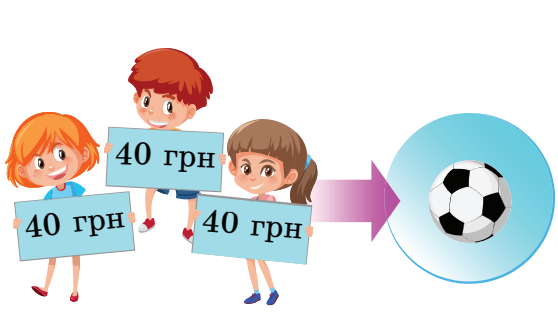
6 9 см 5 мм = ☐ мм
5 дм 17 мм = ☐ мм

47 мм = ☐ см ☐ мм
293 мм = ☐ дм ☐ мм

7 Побудуй відрізок CD завдовжки 28 мм та відрізок MN, довжина якого на 12 мм більша за довжину відрізка CD. Подай довжину відрізка MN у сантиметрах.

MN = ☐ см

8 Троє учнів вирішили разом купити м'яч. Для цього кожен з них мав дати по 40 грн. Але до них приєднався ще один учень. Скільки тепер має дати кожен для купівлі м'яча?

1)

2)

Відповідь:

Одиниці вимірювання маси. Співвідношення між ними

Ти вже знаєш такі одиниці вимірювання маси, як ***кілогра́м*** та ***це́нтнер***.

Масу предметів, легших за 1 кг, вимірюють у ***гра́мах***.

У 1 кг 1000 г.

Слово грам скорочують так: ***г*** (без крапки).

Наприклад: 13 г; 17 г; 495 г.

Крім центнера, є ще одна, більша за кілограм, одиниця вимірювання маси — ***то́нна***.

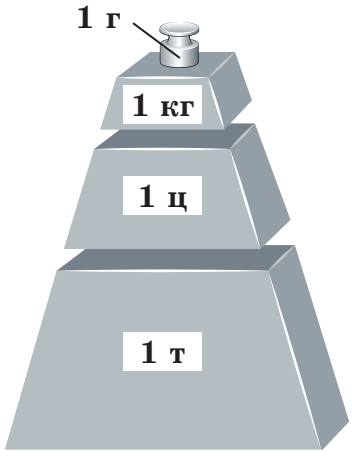
У 1 т 1000 кг.

Слово *тонна* скорочують так: ***т*** (без крапки).

Наприклад: 5 т; 17 т; 2 т 175 кг.

Основною одиницею вимірювання маси є **кілограм**.

Інші одиниці маси пов'язані з кілограмом так:

1 кг = 1000 г **1 ц = 100 кг** **1 т = 1000 кг**

1 (Усно.) Скільки грамів у 2 кг? 7 кг? у 20 кг?

2 (Усно.) Скільки кілограмів у 9 ц? у 9 т?

3 Заповни пропуски.

3 ц 15 кг = ☐ кг

4 т 20 кг = ☐ кг

3 кг 100 г = ☐ г

8 кг 20 г = ☐ г

702 кг = ☐ ц ☐ кг

5300 кг = ☐ т ☐ кг

9200 г = ☐ кг ☐ г

4003 г = ☐ кг ☐ г

4* $\frac{1}{4}$ ц = ☐ кг

$\frac{1}{10}$ кг = ☐ г

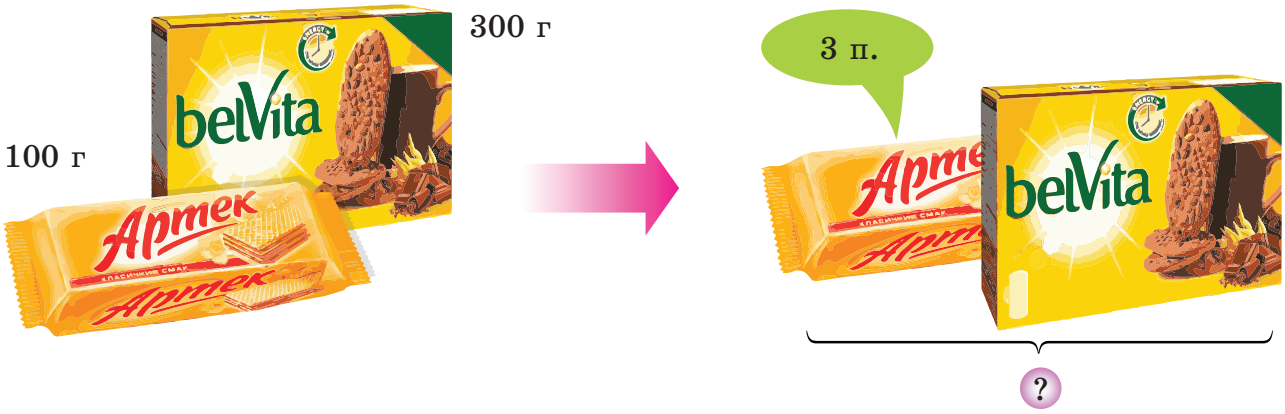
$\frac{1}{2}$ т = ☐ ц

$\frac{1}{20}$ ц = ☐ кг

$\frac{1}{4}$ т = ☐ кг

$\frac{1}{100}$ кг = ☐ г

5 Маса пачки вафель 100 г, а пакета печива — 340 г. Якою є загальна маса трьох пачок вафель і пакета печива? Розв'яжи виразом.

Відповідь:

6

5 ц 2 кг = ☐ кг		471 кг = ☐ ц ☐ кг	
3 т 100 кг = ☐ кг		2080 кг = ☐ т ☐ кг	
5 кг 320 г = ☐ г		7040 г = ☐ кг ☐ г	
7 кг 5 г = ☐ г		3870 г = ☐ кг ☐ г	

7 Маса пакета соку 200 г. Знайди масу 100 таких пакетів у кілограмах.

1)

2)

Відповідь:

Одиниця вимірювання місткості

Пригадай одиницю вимірювання місткості. Це **літр**.

У старших класах ти ознайомишся й з іншими одиницями вимірювання місткості.

1 До дитячого садочку завезли 20 трилітрових банок соку. Щоранку протягом 5 днів пили на сніданок по 10 л соку. Скільки літрів соку залишилося? Розв'яжи задачу діями.

1)

2)

3)

Завезли – 20

Пили – 5 дн. по 10 л

Залишилося – ?

Відповідь:

Розв'яжи задачу виразом.

Відповідь:

2 До табору пластунів завезли питну воду: 40 бутлів по 10 л та кілька каністр по 100 л. Усього було завезено 900 л питної води. Скільки каністр завезли до табору пластунів?

1)

2)

3)

40 б. по 10 л ? по 100 л

900 л

Відповідь:

3* П'ятилітровий бутель води коштує 26 грн, а дволітрова пляшка такої самої води коштує 11 грн. Треба купити 36 л води, щоб вартість покупки була найнижчою. Як це зробити?

5 л – 26 грн 2 л – 11 грн

36 л – ?, найнижча

Відповідь:

4 Для дитячого свята придбали 5 пакетів по 2 л яблучного соку і 8 літрових пакетів персикового. Скільки всього літрів соку придбали на свято? Запиши розв'язання виразом.

Відповідь:

5 Для геологічної експедиції заготовили питну воду. Половину її налили у шість 20-літрових каністр, а другу половину — у 10-літрові бутлі. Скільки таких бутлів отримали?

Половина – 6 к. по 20 л

Половина – ? по 10 л

1)

2)

Відповідь:

6 В Оленки є 5 купюр по 20 грн, а в її брата Мирона — 9 купюр по 10 грн. Чи вистачить дітям цих грошей, щоб придбати подарунок матусі за ціною 180 грн?

5 по

10 по

?

Відповідь: